



## DATOS IDENTIFICATIVOS

### Enfermería en saúde mental

Materia	Enfermería en saúde mental			
Código	V52G140V01305			
Titulación	Grao en Enfermería			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	2c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Departamento da E.U. de Enfermería (Meixoeiro)			
Coordinador/a	Carrera Alfonso, Nuria			
Profesorado	Carrera Alfonso, Nuria			
Correo-e	nuria.carrera.alfonso@sergas.es			
Web	<a href="http://direccueumeixoeiro.webs.uvigo.es/index.php/es/">http://direccueumeixoeiro.webs.uvigo.es/index.php/es/</a>			
Descrición xeral	<p>O traballo da enfermaría é un dos eixos principais para axudar a conseguir o benestar do individuo, familia e comunidade.</p> <p>A materia de Enfermería en Saúde Mental proporciona coñecementos, mellora actitudes e proporciona habilidades para dar coidados en todos os niveis asistenciais: prevención da saúde mental, protección, procesos *rehabilitadores e loita contra a *estigmatización da sociedade ante as persoas con trastornos mentais e familia.</p> <p>O perfil competencial determina que o profesional de enfermaría estará capacitado para identificar alteracións de saúde mental, problemas emocionais / afectivos do comportamento humano e dar resposta con coidados idóneos utilizando a relación terapéutica de axuda como instrumento básico.</p>			

## Competencias

Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Ser capaz, no ámbito da enfermaría, de prestar unha atención sanitaria técnica e profesional adecuada ás necesidades de saúde das persoas que atenden, de acordo co estado de desenvolvemento dos coñecementos científicos de cada momento e con nivelis de calidade e seguridade que se establecen nas normas legais e deontolóxicas aplicables.
B2	Saber planificar e prestar coidados de enfermaría dirixidos ás persoas, familias ou grupos, orientados aos resultados na saúde, evaluando o seu impacto, a través das guías de práctica clínica e asistencial, que describen os procesos polos cales se diagnostica e trata o cuida un problema de saúde
B3	Saber aplicar os fundamentos e principios técnicos e metodolóxicos da enfermaría
B4	Ser capaz de comprender o comportamento interactivo da persoa en función do xénero, grupo ou comunidade, dentro do seu contexto social e multicultural
B5	Deseñar sistemas de coidados dirixidos ás persoas, familia ou grupos, avaliando o seu impacto e establecendo as modificacións oportunas
B6	Aplicar as intervencións da enfermaría na evidencia científica e nos medios dispoñibles
B7	Saber comprender, sen prexuízos, ás persoas, considerando os seus aspectos físicos, psicolóxicos e sociais, cómo individuos autónomos e independentes, asegurando o respecto as súas opinións, crenzas e valores, ademais de garantir o dereito á intimidade, a través da confidencialidade e o segredo profesional

B8	Promover e respectar o dereito de participación, información, autonomía e consentimento informado na toma de decisións das persoas atendidas, acorde coa forma na que viven so seu proceso de saúde-enfermidade
B9	Fomentar estilos de vida saudables e o autocoidado, sostendo o mantemento de condutas preventivas e terapéuticas
B10	Protexer a saúde e o benestar das persoas, familias ou grupos atendidos, garantindo a súa seguridade
B11	Saber establecer unha comunicación eficaz cos pacientes, familias, grupos sociais e compañeiros. Fomentar a formación e información para a saúde
B12	Aplicar o código ético e deontolóxico da enfermaría española, comprendendo as implicacións éticas da saúde nun contexto mundial en transformación
B13	Aplicar os principios da financiación sanitaria e sociosanitaria e utilizar adecuadamente os recursos dispoñibles
B14	Establecer mecanismos de avaliación, considerando os aspectos científico-técnicos e de calidade
B15	Ser capaz de traballar coa equipa de profesionais como unidade básica na que se estruturan de forma uni ou multidisciplinar e interdisciplinar os profesionais e demais persoal das organizacións asistenciais
B16	Ser capaz de utilizar os sistemas de información sanitaria
B17	Realizar coidados de enfermaría baseándose na atención integral de saúde, que supón a cooperación multiprofesional, a integración dos procesos e a continuidade asistencial
C10	Identificar as respostas psicosociais das persoas ante as diferentes situacións de saúde (en particular, a enfermidade e o sufrimento), seleccionando as accións axeitadas para proporcionar axuda nestas.
C12	Utilizar estratexias e habilidades que permitan unha comunicación efectiva con pacientes, familias e grupos sociais, así como a expresión das súas preocupacións e intereses.
C14	Coñecer e identificar os problemas psicolóxicos e físicos derivados da violencia de xénero para capacitar o estudiantado na prevención, a detección precoz, a asistencia, e a rehabilitación das vítimas desta violencia
C22	Promover a participación das persoas, familia e grupos no seu proceso de saúde-enfermidade
C23	Identificar os factores relacionados coa saúde e os problemas do ámbito, para atender ás persoas en situacións de saúde e enfermidade como integrantes dunha comunidade
C24	Identificar e analizar a influencia de factores internos e externos no nivel de saúde de individuos e grupos
C25	Aplicar os métodos e procedementos necesarios no seu ámbito para identificar os problemas de saúde máis relevantes nunha comunidade
C26	Analizar os datos estatísticos referidos a estudos poboacionais, identificando as posibles causas de problemas de saúde
C31	Realizar as técnicas e procedementos de coidados de enfermaría, establecendo unha relación terapéutica cos pacientes e familiares
C32	Seleccionar as intervencións encamiñadas a tratar ou previr os problemas derivados das desviacións de saúde
C51	Coñecer os problemas de saúde mental máis relevantes nas diferentes etapas do ciclo vital, proporcionando coidados integrais e eficaces, no ámbito da enfermaría
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Capacidade de xestión de la información
D4	Resolución de problemas y toma de decisiones
D5	Traballo en equipo, multidisciplinar y multilingue
D6	Habilidades nas relacións interpersoais
D7	Razoamento crítico
D8	Aprendizaxe autónomo
D9	Adaptación a novas situacións. Iniciativa e espírito emprendedor. Creatividade
D10	Motivación pola calidade
D11	Sensibilidade cara a temas ambientais

## Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Saber a *clasificación e *clínica dos trastornos mentais e os coidados de enfermaría asociados aos mesmos	A1	B1	C10	D1
	A2	B2	C12	D2
	A3	B3	C14	D3
	A4	B4	C22	D4
	A5	B5	C23	D5
		B6	C24	D6
		B7	C25	D7
		B8	C26	D8
		B9	C31	D9
		B10	C32	D10
		B11	C51	D11
		B12		
		B13		
		B14		
	B15			
	B16			
	B17			

## Contidos

### Tema

INTRODUCCIÓN Á SAÚDE MENTAL	Tema 1. Evolución histórica dos coidados de enfermaría en saúde mental e psiquiatría. Tema 2. Concepto saúde mental. Educación para a saúde e programas de prevención Tema 3. Modelo comunitario. Recursos comunitarios Tema 4. Marco conceptual: teorías e modelos de enfermaría en saúde mental Tema 5. Proceso de atención de enfermaría en saúde mental Tema 6. Ética e normativa legal
COMUNICACIÓN E RELACIÓN TERAPÉUTICA	Tema 7. Comunicación e relación intra e interpersoal
PSICOPATOLOXÍA	Tema 8. Historia clínica. Entrevista psiquiátrica Tema 9. Psicopatoloxía básica Tema 10. Clasificación en Psiquiatría: Trastornos mentais
TERAPIAS INTERACTIVAS	Tema 11. Tratamentos biolóxicos en psiquiatría: psicofármacos, TEC. Tema 12. Tratamentos psicolóxicos: psicoterapias
COIDADOS DE ENFERMARÍA NOS DISTINTOS TRASTORNOS MENTAIS	Tema 13. Coidados de enfermaría nos trastornos de ansiedade Tema 14. Coidados de enfermaría en respostas emocionais e trastornos do estado de ánimo Tema 15. Coidados de enfermaría en esquizofrenia e trastornos psicóticos Tema 16. Coidados de enfermaría nos trastornos da personalidade Tema 17. Coidados de enfermaría en alcoholismo e dependencias a sustancias Tema 18. Coidados de enfermaría en trastornos mentais orgánicos. Tema 19. Coidados de enfermaría nos trastornos da conduta alimentaria Tema 20. Coidados de enfermaría en urxencias psiquiátricas Tema 21. Adherencia terapéutica en saúde mental e psiquiatría

## Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	42	76	118
Seminario	8	24	32

\*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

## Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesorado dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo ou exercicio a desenvolver polo estudante. Metodoloxía docente que se complementará con resolución de problemas, estudos de caso e debate; onde o alumnado poida integrar de forma activa os contidos teóricos, de xeito autónomo.
Seminario	Actividades enfocadas ao traballo sobre un tema específico, que permiten profundar ou complementar os contidos da materia. Pódense empregar como complemento das clases teóricas. Metodoloxía que se poderá complementar con resolución de problemas, estudos de caso e debate, así como presentación por parte do alumnado dun tema; onde o alumnado poida integrar de forma activa os contidos teóricos, de xeito autónomo ou en grupo.

## Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Seminario	Mediante tutorías personalizadas e/ou email e/ou faitic
Lección maxistral	Mediante tutorías personalizadas e/ou email e/ou faitic

## Avaliación

Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Lección maxistral - Proba de respostas curtas, de desenvolvemento e /ou preguntas obxectivas en relación aos contidos do programa (70%)  - Valorarase durante as clases presenciais a participación, actitude e asistencia (10%)	80	C12 C51

Seminario	- Avaliarase a calidade dos traballos, participación e asistencia	20	C10 C12 C24 C32 C51
-----------	---	----	---------------------------------

### Outros comentarios sobre a Avaliación

-A avaliación dos contidos teóricos das clases realizarase mediante unha proba con preguntas de resposta curta, de desenvolvemento e/ou obxectivas.

-É condición necesaria para aprobar a materia conseguir un aprobado no exame de contidos teóricos.

-A asistencia aos seminarios é obrigatoria para poder aprobar a materia.

-A información relativa á data do exame, hora e lugar está dispoñible na seguinte dirección web:

[http://direcceuemeixoeiro.webs.uvigo.es/\\*index.\\*php/é/\\*component/\\*k2/\\*item/116-\\*indice-docencia](http://direcceuemeixoeiro.webs.uvigo.es/*index.*php/é/*component/*k2/*item/116-*indice-docencia).

### Bibliografía. Fontes de información

#### Bibliografía Básica

Stuart GW, Laraia MT, **Enfermería Psiquiátrica: Principios y Práctica**, 8ª Ed. Elsevier,

Vallejo Ruiloba J., **Introducción a la psiquiatría y Psicopatología**, Elsevier Masson 8ª Ed.,

Videbeck SL., **Enfermería Psiquiátrica**, Editorial Lippincott Williams & Wilkins 5ª Ed.,

Bibliosaude, **NNNConsult**, Editorial Elsevier,

#### Bibliografía Complementaria

Fornés Vives J., **Enfermería de Salud Mental y Psiquiátrica. Valoración y cuidados**, Editorial Médica Panamericana,

Bobes J, Bousoño M, y col., **Enfermería Psiquiátrica**, Editorial Doyma,

Butcher, Bulechek GM y col., **Clasificación de Intervenciones de Enfermería**, Editorial Elsevier España 7ª Ed.,

Moorhead S, Swanson E, **Clasificación de resultados de Enfermería**, Editorial Elsevier España 6ª Ed,

NANDA Internacional, **Diagnósticos enfermeros: Definiciones y clasificación 2018-2020**, Editorial Elsevier España,

Galiana Roch JL, **Enfermería Psiquiátrica**, Editorial Elsevier,

### Recomendacións

#### Materias que continúan o temario

Prácticas clínicas V/V52G140V01406

#### Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Enfermería xeriátrica e cuidados paliativos/V52G140V01304

#### Materias que se recomenda ter cursado previamente

Psicoloxía: Psicoloxía/V52G140V01102

### Plan de Continxencias

#### Descrición

=== MEDIDAS EXCEPCIONAIS PLANIFICADAS ===

Ante a incerta e imprevisible evolución da alerta sanitaria provocada polo \*COVID-19, a Universidade de Vigo establece unha planificación extraordinaria que se activará no momento en que as administracións e a propia institución determinen atendendo a criterios de seguridade, saúde e responsabilidade, e garantindo a docencia nun escenario non presencial ou parcialmente presencial. Estas medidas xa planificadas garanten, no momento que sexa preceptivo, o desenvolvemento da docencia dun modo máis áxil e eficaz ao ser coñecido de antemán (ou cunha ampla antelación) polo alumnado e o profesorado a través da ferramenta normalizada e institucionalizada das guías docentes.

=== ADAPTACIÓN DAS METODOLOXÍAS ===

-Lección maxistral: Exposición dos contidos da materia polo docente a través do Campus Remoto da \*UVigo no horario habitual da materia.

-Seminarios: Realizaranse a través do Campus Remoto \*Teledocencia ou \*Faitic. Serán actividades sobre un tema específico enfocados ao traballo autónomo do alumnado sobre un tema específico, que permite profundar ou complementar os contidos da materia. Emprégase como complemento das clases teóricas e aínda que enfocados ao traballo autónomo do alumnado contarán coa guía e soporte do docente.

-Atención personalizada: A atención personalizada do alumnado realizarase a través do \*mail que se facilita ao comezo do

curso e a través do Campus Remoto \*Teledocencia e/ou a través do foro de \*FaiTic.

=== ADAPTACIÓN DA AVALIACIÓN ===

A avaliación da materia, no caso de circunstancia excepcional á que se alude máis arriba, basearase en mecanismos alternativos non presenciais, baseados en traballos realizados de forma individual polos alumnos. Eliminarase, por tanto, a realización dun exame final.

A realización de traballos levados a cabo polo alumnado suporá o 90% da nota. Devanditos traballos, poderá consistir na lectura crítica dun libro ou artigos, \*visionado de vídeos e /ou películas e casos clínicos.

O 10% sobre a disposto na guía docente (asistencia, participación e actitude), valorarase de forma proporcional, segundo a asistencia ao 100% das clases presenciais impartidas até a data de suspensión das mesmas. A porcentaxe restante valorarase segundo a participación e actitude durante as clases virtuais (Campus Remoto \*Teledocencia), foros e seminarios.

Os traballos realizados polo alumnado enviarase por \*Faitic, onde se habilitarán □Exercicios□ específicos sobre a tarefa a realizar, sempre no prazo establecido para iso, especificándose un \*cronograma de actividades. Non se computarán exercicios enviados en data posteriores.

O procedemento de avaliación na convocatoria de Xullo será o mesmo que o empregado na convocatoria de Maio.

Os alumnos que non superen a materia na convocatoria de Maio, deberán realizar traballos individuais para a convocatoria de Xullo. Non se gardará en ningún caso, as porcentaxes de traballos realizados na convocatoria de Maio.

Si na convocatoria de Xullo fose posible, procuraríase realizar o exame de forma presencial.

---